

NAFTASAADUSTE LAOOPERAATOR II, III

EESSÕNA

See kutsestandard sisaldab asjaomaste institutsioonide poolt kokkulepitud nõudeid naftasaaduste laoperaatori II, III kvalifikatsioonile.

Kutsestandardi kavandi koostas Energeetika, Mäe- ja Keemiatööstuse Kutsenõukogu juurde moodustatud vedelkütuste töörühm koosseisus:

Ants Kirikal	Pakterminal AS
Heli Väinoja	SGS Eesti AS
Sirje Arus	Tehnilise Järevalve Inspektsioon
Jüri Võrk	Eesti Kütusefirmade Ühing
Aivar Räim	Alexela Oil AS
Toomas Saks	Eesti Öliühing

Ajavahemikus 10.11-17.11.2003 viidi läbi kutsestandardi kavandi arvamusküsitlus, millesse kaasati 47 ettevõtte esindajad Eesti erinevatest piirkondadest.

Naftasaaduste laoperaatori II, III kvalifikatsiooni sisaldava kutsestandardi lõppredaktsiooni koostamisel on eeltoodud töörühm arvestanud kutsestandardi kavandi kohta arvamusküsitlusel tehtud ettepanekuid ja märkusi.

Kutsestandardi koostamisel on arvestatud Soome kutsekvalifikatsiooninõuetega (näyttötutkintojen kuvaukset) ja CEDEFOP'i (European Centre for the Development of Vocational Training – Euroopa Kutsehariduse Arenduskeskus) poolt koostatud Euroopa Liidu liikmesriikide kutseoskusanõuete võrdleva analüüsiga.

Nõuded naftasaaduste laoperaatori II, III kvalifikatsioonile on koostatud uustöötlusena.

Energeetika, Mäe- ja Keemiatööstuse Kutsenõukogu poolt 10. detsember 1999. a. otsusega nr. 1 kinnitatud naftasaaduste laoperaator II kutsestandard ning 30. novembril 2000. a otsusega nr. 4 kinnitatud naftasaaduste laoperaator III kutsestandardid on kehtetud.

Käesolev naftasaaduste laoperaatori II, III kutsestandard on kinnitatud 21. novembril 2003. a. Energeetika-, Mäe- ja Keemiatööstuse Kutsenõukogu otsusega nr. 11.

Kutsestandardis sisalduvad kutsekvalifikatsioonid on kantud kutseregistrisse.

1 KASUTUSALA

- 1) töötajate kvalifikatsiooninõuete määratlemine
- 2) õppekavade, koolitusprogrammide väljatöötamine
- 3) eksaminõuete väljatöötamine, kutsekvalifikatsiooni tõendamine ja hindamine
- 4) aluse andmine rahvusvaheliste kvalifikatsiooni tõendavate dokumentide võrdlemiseks

2 TERMINID

2.1 Kutsekvalifikatsioonisüsteemi terminid

Kutsestandard – dokument, mis määrab kindlaks kutsekvalifikatsioonist tulenevad nõuded teadmiste, oskustele, vilumustele, kogemustele, väärtushinnangutele ja isikuomadustele.

Kutsekvalifikatsioon – antud kutsealal nõutav kompetentsuse tase, mida tunnustatakse kas reguleeritud, ajalooliselt või rahvusvaheliselt kujunenud nõuete alusel. Kutsekvalifikatsioonisüsteemis on viis taset, kusjuures I tase on madalaim ja V tase kõrgeim.

I tase – töötaja täidab tööülesandeid ühesuguses olukorras, on omandanud kutsealased oskused ja teadmised enamasti kutsealasel väljaõppel, võib vajada juhendamist töö käigus, vastutab oma tööülesannete täitmise eest;

II tase – töötaja täidab tööülesandeid erisuguses olukorras, lisaks enamasti kutsealasel väljaõppel omandatud oskustele ja teadmiste omab vilumust ja kogemust, töötab iseseisvalt, vastutab oma tööülesannete täitmise eest;

III tase – töötaja täidab tööülesandeid erisuguses ja vahelduvas olukorras, lisaks enamasti kutsealasel väljaõppel omandatud oskustele ja teadmiste ning vilumustele ja kogemustele omab meisterlikkust, valmisolekut kutsealaste oskuste ja teadmiste edasiandmiseks, korraldab ressursside jagamist ja teiste tööd ning vastutab selle eest;

IV tase – töötaja täidab analüüsimist ja otsustamist eeldavaid tööülesandeid muutuv olukorras, omab kutsealaseid teadmisi ja oskusi; korraldab ressursside jagamist ja teiste tööd ning vastutab selle eest;

V tase – töötaja täidab teadmiste laiendamist, probleemide lahendamist, teaduslike teooriate ja mõistete rakendamist, olemasolevate teadmiste analüüsimist, süstematiseerimist ja edasiarendamist ning õpetamist eeldavaid tööülesandeid muutuv olukorras, omab laialdasi kutsealaseid teadmisi ja oskusi, korraldab ressursside jagamist ja teiste tööd ning vastutab selle eest.

Kõik kutsed ei eelda kvalifikatsioonitasemete fikseerimist I kuni V tasemeni. Iga konkreetse kutse kvalifikatsioonitasemed, sealhulgas vajaduse korral ka haridusnõuded, määrab kindlaks kutsenõukogu.

Naftasaaduste laoooperaatori kutsealal on kutsekvalifikatsioonisüsteemis II, ja III kutsekvalifikatsioon.

Kutseoskusnõuded

Üldoskused ja -teadmised – tegevusvaldkondi läbivad nõuded üldistele oskustele ja teadmistele.

Põhioskused ja -teadmised – kutsealal tegutsemiseks vajalikud nõuded oskustele ja teadmistele.

Erioskused ja -teadmised – nõuded oskustele ja teadmistele, mis on seotud spetsialiseerumisega.

Lisaoskused ja -teadmised – soovituslikud oskused ja teadmised, mis toetavad ja laiendavad kutseoskusi või seonduvad lisakvalifikatsiooniga.

Isikuomadused ja võimed – nõuded kutsealal töötamiseks eeldatavatele isiku- ja isiksuslikele omadustele ja füüsilistele võimetele.

Konkreetsete teadmiste ja oskuste tasemete kirjeldused

Algtase – mõistete, faktide ja põhimõtete teadmine; põhiliste töövõtete valdamine.

Keskase – mõistete ja faktide tõlgendamine ja võrdlemine, seoste loomine; mitmekesiste töövõtete valdamine.

Kõrgtase – seostatud faktide alusel analüüsimine, prognoosimine, järeldamine, üldistamine, hindamine; mitmekesiste keerukate töövõtete valdamine.

2.2 Kutsealased terminid

Naftasaaduste ladu – hoidla (terminaal, ettevõtte kütuseladu, tolliladu, aktsiisiladu), kus ladustatakse naftat, naftasaadusi või põlevkivisaadusi.

3 KUTSESTANDARDIGA SEONDUVAD STATISTILISED KOODID

Eesti Majanduse Tegevusalade Klassifikaatori¹ järgi kuulub naftasaaduste ladustamine laadimise ja ladustamise valdkonda, kood 63.1.

Ametite Klassifikaatori² järgi kuulub naftasaaduste laoperaator 8. pearühma “Seadme- ja masinaoperaatorid”, kood 8155.

4 KUTSEKVALIFIKATSIOON

Eesti keeles:	Naftasaaduste laoperaator II, III
Inglise keeles:	Oil terminal operator II, III
Vene keeles:	Оператор II, III терминала нефти и нефтепродуктов

5 KUTSEKIRJELDUS

Naftasaaduste laoperaatori töö sisuks on laadimisoperatsioonidel kasutatavate tehnoloogiliste seadmete ettevalmistamine ja käitamine. Naftasaaduste laoperaator valmistab laadimis- ja hoiustamistöödeks ette torujuhtmeid, mahuteid ja transpordivahendeid ning teostab pumpamisoperatsioone. Naftasaaduste laoperaatori tööülesannete hulka kuulub tehnoloogiliste seadmete töö ja kontrollmõõteriistade jälgimine, kaubakoguste määramine ning aruandluse koostamine protsessi kulgemise kohta.

Töö tehnoloogilise seadmestikuga nõuab loogilist mõtlemist, head tehnilist taipu ning aja- ja ruumitaju.

Laooperaatori töö võib olla seotud materiaalse vastutusega.

Naftasaaduste laos töötamine nõuab laoperaatorilt vaimset ja füüsilist vastupidavust, kõrgusetaluvust ja head kohanemisvõimet.

¹ Statistical classification of economics activities in the European Community (NACE) eestistatud versioon

² International Standard Classification of Occupations (ISCO-88) eestistatud versioon

Tööga seonduvad võimalikud riskifaktorid nagu tule- ja plahvatusoht, ohtlike vedelike kontaktid nahaga, vedelike aurude sissehingamine, vibratsioon ja müra.

Naftasaaduste laoperaator II on võimeline teostama iseseisvalt laooperatsioone erinevates olukordades. Ta oskab tuvastada kõrvalekaldeid seadmete töös.

II kutsekvalifikatsiooni taotlemise eelduseks on kutsealane ettevalmistus ja 1-aastane töökogemus. Soovitav on keskharidus.

Naftasaaduste laoperaator III süvendatud teadmised ja kogemus võimaldavad juhtida, suunata ja kontrollida temale alluvate operaatorite tööd ning koordineerida samaaegselt töötavate remonditööliste, kliendiesindajate ja alltöövõtjate vahelist tegevust.

Töö eripära eeldab suhtlemis- ja koostöövalmidust, iseseisvust, planeerimisoskust, vastutus-, kehtestamis- ja otsustamisvõimet.

Olenevalt ettevõttest töötab naftasaaduste laoperaator III vahetusülema või vanemoperaatorina.

III kutsekvalifikatsiooni taotlemise eelduseks kutsealane ettevalmistus, 3- aastane erialase töö kogemus ja keskharidus.

6 KUTSEOSKUSNÕUDED

6.1 Üldoskused ja -teadmised

6.1.1 Majandus – algtase

6.1.2 Õigusaktid – algtase

- 1) kutsealaga seotud õigusaktid ja keskkonnakaitsealased nõuded
- 2) tööõigus

6.1.3 Töökeskkonna ohutus

- 1) elektri-, plahvatus- ja tuleohutus
- 2) tööohutus
- 3) töötervishoid
- 4) tööhügieen
- 5) keskkonnakaitse
- 6) jäätmekäitlus
- 7) esmaabi

6.1.4 Suhtlemine – III kesktase

- 1) erinevate suhtlustehnikate valdamine – verbaalne ja mitteverbaalne suhtlemine, sealhulgas aktiivne kuulamine, kehakeel, kehtestav käitumine jms
- 2) kiire orienteerumine situatsioonis, rollitaju
- 3) meeskonnatööoskus

6.1.5 Kutse-eetika

6.1.6 Arvuti kasutamine – III moodulid AO2, AO3, AO4 (vt lisa A)

6.1.7 Keeleoskus (vt lisa B)

- 1) eesti keel – III kesktase; II algtase
- 2) inglise keel – III algtase; II nõue puudub
- 3) vene keel – III algtase; II nõue puudub

6.2 Põhioskused ja -teadmised

6.2.1 Juhtimine – III algtase

- 1) organisatsioonisisene suhtekorraldus
- 2) inimeste juhtimine, motiveerimine, arendamine

- 6.2.2 Toornafta ümbertöötlemise põhiprotsessid ja -tooted – algtase
- 6.2.3 Ladustatavate vedelike füüsikalise-keemilised omadused – algtase
- 6.2.4 Hüdraulika alused – algtase
- 6.2.5 Kemikaali ohtlikkuse määramine ohutuskaardil või pakendil oleva märgistuse alusel
- 6.2.6 Nafta- ja ohtlike vedelate naftasaaduste kasutamise ja hoiustamise nõuded
- 6.2.7 Naftasaaduste lao tehnoloogilise seadmestiku ehitus ja tööpõhimõtted
 - 1) pumbajaamad
 - 2) torujuhtmete süsteemid ja tehnoloogilised skeemid
 - 3) torujuhtmetel asuvad seadmed
 - 4) mahutid
 - 5) estakaadid
 - 6) naftakaid
- 6.2.8 Naftasaaduste lao tehnoloogilise seadmestiku käitamine ja korrasoleku jälgimine
- 6.2.9 Laadimisoperatsioonid eri tüüpi transpordivahenditele
- 6.2.10 Torujuhtmete ja mahutite puhastamine
- 6.2.11 Tehnoloogiliste abisüsteemide üldehitus ja tööpõhimõtted
 - 1) katlamaja, soojusvahetid, auru- ja kondensaatorustikud
 - 2) soojendussüsteemid vedelike soojendamiseks mahutites
 - 3) kompressorjaam ja suruõhu jaotustorustik
 - 4) vedela lämmastiku jaam ja lämmastiku jaotustorustik
 - 5) külma, kuuma ja mageda vee torustikud
- 6.2.12 Kaubakoguste määramise meetodid ja kaubaproovide võtmine
- 6.2.13 Saastunud vete kogumissüsteemid ja nende kasutamine
- 6.2.14 Naftasaaduste lao tööde ohutegurid ja nende vältimine
- 6.2.15 Avariide ennetamine ja avariilukordades tegutsemine
- 6.2.16 Nafta- ja ohtlike vedelate naftasaaduste reostuse likvideerimine
- 6.2.17 Kutsealal kasutatavate registreerimisele mittekuuluvate tösteseadmete kasutamine
- 6.2.18 Tulekustutussüsteemid ja -vahendid ning nende kasutamine
- 6.2.19 Kaitse- ja eririietus, isiku kaitsevahendid ja nende kasutamine
- 6.2.20 Elektri jaotuse süsteem ja elektriseadmete kasutamine
- 6.2.21 Tegutsemine tööõnnetuse korral. Esmaabi andmine

6.3 Isikuomadused ja võimed

- 1) koostöövõime
- 2) iseseisvus, otsustamisvõime
- 3) kohanemisvõime, keskkonnataluvus
- 4) täpsus, korrektsus
- 5) tasakaalukus
- 6) ohutaju
- 7) kõrguse taluvus
- 8) füüsilise koormuse taluvus

7 KEHTIVUSAEG

Kutsestandard kehtib 4 aastat. Vastavalt vajadusele võib kutsestandardit muuta enne kehtivusaja lõppu.

ARVUTI KASUTAMISE OSKUS

Arvutikasutaja oskustunnistus – AO (ECDL/ICDL – The European Computer Driving Licence/The International Computer Driving Licence) tõendab selle omaja praktilisi põhioskusi laiatarbe tarkvara kasutamisel. (AO tunnistuse omamine ei ole kutsekvalifikatsiooni taotlemisel kohustuslik.)

7 moodulit:

AO1 – Infotehnoloogia põhimõisted ja infoühiskond

AO2 – Arvuti kasutamine ja failihaldus

AO3 – Tekstitöötlus

AO4 – Tabelitöötlus

AO5 – Andmebaasid

AO6 – Esitus

AO7 – Informatsioon ja kommunikatsioon

1 AO1 INFOTEHNOLOOGIA PÕHIMÕISTED JA INFOÜHISKOND

1. Põhimõisted
2. Riistvara
3. Mälu
4. Tarkvara
5. Arvutivõrgud
6. Arvutid igapäevaelus
7. Infotehnoloogia ja ühiskond
8. Turvalisus, õiguskaitse ja seadusandlus
9. Infotehnoloogia ja Eesti

2 AO2 ARVUTI KASUTAMINE JA FAILIHALDUS

1. Elementaarioskused
2. Töölaud
3. Failihaldus
4. Failide lihtne redigeerimine
5. Prindihaldus

3 AO3 TEKSTITÖÖTLUS

1. Alustamine
2. Põhioperatsioonid
3. Kujundamine (vormindamine)
4. Dokumendi viimistlemine
5. Printimine
6. Muud oskused

4 AO4 TABELITÖÖTLUS

1. Elementaarioskused
2. Põhioperatsioonid
3. Valemid ja funktsioonid
4. Kujundamine (vormindamine)
5. Diagrammid ja objektid

6. Printimine

AO5 ANDMEBAASID

1. Alustamine
2. Andmebaasi loomine
3. Vormi kasutamine
4. Informatsiooni otsimine
5. Aruanded

5 AO6 ESITLUS

1. Elementaaroskused
2. Põhitegevused
3. Vormindamine
4. Graafika ja diagrammid
5. Printimine ja levitamine
6. Slaidiseansi efektid
7. Slaidiseansi vaatamine

6 AO7 INFORMATSIOON JA KOMMUNIKATSIOON

1. Veebi kasutamise elementaaroskused
2. Veebis navigeerimine
3. Otsing veebis
4. Järjehoidjad (bookmarks)
5. Elektronposti kasutamise elementaaroskused
6. Kirjavahetus
7. Adresseerimine
8. Postkasti haldamine
9. Listid ja uudisgrupid

KEELTE OSKUSTASEMETE KIRJELDUSED

Alljärgnevides nõuetes on lähtunud Eesti Vabariigi keeleseaduses kasutatavatest keeleoskustasemetest, laiendades samad nõuded võõrkeelele.

Eristatakse kolme keeleoskustaset:

Algtase – keele piiratud suuline ja elementaarne kirjalik oskus. Isik tuleb toime tuttavates keelekasutusolukordades, saab aru selgest kõnest igapäevaelu puudutavatel teemadel, mõistab üldjoontes lihtsama teksti sisu ning oskab täita lihtsaid tüüpdokumente ja kirjutada lühikesi tarbetekste.

Keskstase – keele suuline ja piiratud kirjalik oskus. Isik tuleb toime mitmekesistes keelekasutusolukordades, saab aru normaalse tempoga kõnest, mõistab raskusteta igapäevaelu kajastavate tekstide sisu, suudab kirjutada oma tegevusvaldkonda puudutavaid tekste.

Kõrgtase – keele suuline ja kirjalik oskus. Isik väljendab ennast vabalt, sõltumata keelekasutusolukorrast, saab aru ka kiire tempoga kõnest, mõistab raskusteta keerulisemate tekstide sisu, suudab kirjutada stiililt ja funktsioonilt erinevaid tekste.